

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Cap. II. De Sacramento Ordinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

CAPUT II.

De Sacramento Ordinis.

DUBIUM I.

Quid Ordo, quotuplex, & quae ejus materia?

Resp. I. Ordo est Sacramentum, quo traditur, potestas circa Eucharistiam ritè administrandam. Ordines universim sunt septem, Ostiariatus, Lectoratus, Exorcistatus, Acoluthatus, Subdiaconatus, Diaconatus, & Sacerdotium. Quod rursus est duplex. Minus, & Majus, sive Episcopatus. Unde quidam octo numerant. Prima verò tonsura non est Ordo, nisi latè, sed tantum dispositio ad ordines, per quam quis fit Clericus, & capax Beneficii Ecclesiastici, ac privilegiorum Clericalium. Ex iis tres posteriores dicuntur Majores, sive sacri, ob annexum votum solenne castitatis, (etsi ordinatus per gravem metum, vel nimis blanditiis, & importunitate parentum, probabiliter eò non teneatur, nisi spontè ratificaverit, *Sanch. di. 29. Azor. Fill. lib. 10. c. 4. q. 3. Cón. n. 150. Bon de mat. q. 3. p. 9.*) reliqui Minores, quos cum *Vasq.* alii Sacramentum esse negant, alii cum *Bellarmin. Cón. Fill &c.* communius & probabilius affirmant. Et quidem unum, vel perfectione ac fine, vel unitate attributionis. *v. Fill. tr. 9. cap. 1. Bon. d. 8. q. 1.*

Hh 7

Resp.

Resp. II. Materia remota Ordinum, est ali-
quod instrumentum, traditum ordinandis, infi-
grum potestatis spiritualis. Proxima est ejus-
dem traditio & acceptio. Cujus contractum
physicum & immediatum, etsi non esse essentia-
lem aliqui probabiliter doceant cum *Sa. Henr.*
Regin. Laym. Dian. tr. 4 de sacrament. num. 18. &
aliis, quos citat: contrarium tamen commu-
nius est, ac tutius, ut altera saltem manu tan-
gatur; imò ex præcepto ad scrupulum vitandum;
utraq; manu; & quidem omnia, v.g. calix cum
patena, hæc cum hostia, ut docet *Fill. v. Laym. l.*
5. t. 9. c. 5. Bon. d. 8. q. 1. p. 3. vid. Dian. p. 8. t. 1. R. 40.
& 42.

Resp. III. Ostiarius ordinatur traditione clavi-
um Ecclesiæ; Lector libri lectionum; Exorcista
libri exorcismorum, Acolythus ampullarum va-
cuarum, vel saltem unius, & candelabri cum ce-
reo extincto, quia ejus est præparare lumen, vi-
num & Aquam ad Missam, Subdiaconus traditio-
ne calicis vacui cum vacua patena superposita,
quia illius est hæc ad Missam præparare; Diaco-
nus impositione manus, & traditione libri Evan-
geliorum, quia ejus est catechizare, cantare Evan-
gelium, & cum facultate Parochi prædicare, ba-
ptizare, Eucharistiam dare. *v. sup.* Sacerdos tradi-
tione calicis cum vino, & patenæ cum pane, addi-
ta forma, quâ datur potestas sacrificandi, deinde
impositione manus, addita alia forma, quâ datur
potestas remittendi aliis peccata, *v. Fill. t. 9. cap. 2.*
Regin. Bon. Dian. p. 3. t. 4 R. 186. 187. & 188. & p. 8.
l. c. Ex dictis resolves.

I. Potest Episcopus extra diœcesin suis subditis conferre primam tonsuram : quia non est ordo. *Bon. & alii. 4. cum Dian. p. 4. t. 4. R. 143. contra Sanchez. Barb. &c.*

II. Quando dubium occurrit, an Ordo sit verè collatus, v. g. quia materia fuit dubia, iterari potest & debet sub conditione. Quando verò sunt rationes utrimque probabiles pro nullitate & validitate, ait *Dian. p. 5. t. 3. R. 47. ex Gran* posse iterari sub conditione, imò debere, si sit Episcopalis vel Sacerdotalis: v. g. si Sacerdos vel Episcopus non tetigisset vasa sacra, aut illud instrumentum, in cuius porrectione imprimitur character. Excipit tamen Sacerdotem, qui immediatè tetigit patenam, sed non hostiam. Eum verò, qui non tetigit calicem & patenam, dum forma proferebatur, sed paulò post, posse quidem ad maiorem animi sui quietem sub conditione iterum ordinari, non tamen esse necessarium docet *C. Lugo Resp. mor. l. 1. n. 33.* Rectè autem notat *Dian. l. c.* etiamsi quis timeat ne invalidè ordinatus sit, aut non recordetur se tetigisse sacra vasa, aut non tetigisse imagnetur, non illico iterandum esse Ordinem; cum sola oblitio vel timor non sufficiat ad prudens ac rationabile dubium, vel probabilitatem.

Resp. III Episcopus non potest ordinare nisi subditos vel ratione originis (si scilicet in ejus diœcesi sint nati,) vel ratione domicilii, ex voluntate isthic perpetuo habitadi, vel ratione beneficii in sua diœcesi existentis, *Dia. p. 8. t. 2. R. 8. Laym. Præp. &c. comm.* Quocunq; autem horum modorum sint subditi, licitè eos ordinat, ut habetur in *c. cum nul-*

736 *Lib. VI. Tr. V. de Extr. Vncl. & Ord.*
nullus, de temp. ordin. in 6. & ex communi Henrig.
Less. l. 2. c. 34. d. 19 Unde resolves.

I. Qui in una dicecesi est natus, in altera habet
domicilium, in tertia beneficium, à quo vis trium
istorum Episcoporum potest Ordines, vel dimissio-
rias accipere. *Prap. q. 1 a. 14 Laym. l. 5. t. 9. c. 9. Dian.*
p. 8. t. 2. R. 8. & 9. ubi cum Aversa & aliis 3. contra
Barbos. dicit, etsi ab uno eorum acceperit Ordinem
unum, posse alterum ab alio accipere.

II. Potest quis ordinari ut originarius, ubi ipse
vel pater eius est natus, *Barb. Zerola Aversa,*
& alii 9. cum Dian. p. 8. t. 2. R. 12. Non tamen
potest ordinari ab Episcopo, in cuius dicecesi na-
tus est fortuito; v. gr. quia mater ibi itineris
vel negotiorum causa degebat: quia non con-
trahit ibi civilitatem originis, sed ubi parentes
domicilium habent, ibi enim natus esse cen-
setur. *Sanch. & alii 8. cum Dian. p. 8. t. 2. R. 11. contra*
Hurtad.

III. Qui in diversis Episcopatibus habet duo
domicilia, in quibus æqualiter (etsi non mathema-
ticè) habitat, potest ab utriuslibet loci Episcopo
ordinari: quia utrique est subditus ratione domi-
cili, *Prap. l. c. Sanc. Aversa, &c. cum Dian. p. 8. t. 2.*
R. 14. ejus tamen filius ab illo tantum, in cuius dice-
cesi est natus. Quod si fortuito extra utriusq; dice-
cesin sit natus, ab utrovis potest ordinari; quia u-
terque censetur ejus Episcopus originis, cum non
sit potior ratio de uno, quam alio. Prap. Dian. l. c.
Natus autem ex fornicatione, matris potius,
quàm patris domicilium sequitur. Prap. Dian. l. c.
R. 18.

IV.

IV. Qui plura habet in diversis dioccesibus beneficia, potest à quolibet illorum Episcoporum ordinari *Garc. Præp. l. c. 6. c. Dian. p. 3. t. 2. R. 25.*

V. Studiosi, qui in universitate habitant (etiam ultra decennium) animo redeundi in patriam, non contrahunt ibi domicilium, atq; ad eò ab eius loci Episcopo ordinari non possunt. Imò si iustitiam ducant uxorem, nec filii eorum: sicut enim is non dicitur Episcopus domicili respectu patris; ita nec Episcopus originis respectu prolis, quæ nata fingitur in domicilio patris. *Dian. p. 8. t. 2. R. 15. § 17.*

DUBIUM II.

Quæ requirantur in ordinando?

Resp. I. Ad validam ordinationem requiritur, & sufficit, ut sit mas baptizatus. *S. Th. 3. p. q. 39. a. 2. Cón. d. 20. dub. 10. Vasq. Fill. t. 9. t. 4. q. 2.* Unde resolves,

I. Incapax ordinum est, & quidem jure divino, 2. Fœmina, *Vasq. Regin. Fill. l. c. 2.* Hermaphroditus, in quo sexus fœmineus prævalet, *Fill. loc. c.* Quòd si autem in eo incipiat prævalere post ordinationem validam, non potest validè consecrare, vel absolvere, licet characterem sacramentalem retineat, *C. Lugo, Resp. mor. l. 1. d. 31. 3.* Non baptizatus. *Ibid.*

II. Validè ordinantur, 1. Perpetuo amentes, cœci, muti, privati manibus, etsi jure naturali sint inhabiles, 2. Irregulares, etsi jure Ecclesiastico sint in-

inhabiles, maneatq; ab eorum usu suspensi; 3. Pu-
eri in cunis, qui tamen ad castitatem non tene-
buntur vi voti, nisi id ratificaverint. *Tol. Henric. A.*
707. l. 13 c. 14 Bon. l. c.

Resp. II. Ut Ordo licitè, & secundum jura Ec-
clesiæ ritè sumatur, aut non incuratur censura. re-
quiritur in recipiente, præter statum gratiæ. 1. Ut
non sit Neophytus, vel infamis, vel Hermaphro-
ditus, vel irregularis, suspensus, excommunicatus.
2. Animus clericandi. *Trident. sess. 23. c. 4. sine quo*
si primam tonsuram, vel Ordines minores acci-
piat, videtur peccare saltem venialiter (nisi iusta
causa excuset) quia fraus est levis, *v. supra l. 4. c. 1.*
2. d. 1. a. 3. Similiter venialis inconstancia videtur,
sine iusta causa statum Clericalem deserere. 3. Ut
sit confirmatus. *Trident. sess. 23. a. 3.* & quidem se-
cundum *Bon. d. 8. p. 5. n. 10.* sub mortali; secundum
Sotum. & Côm. sub veniali. 4. Literæ dimissoriae
(etiam pro prima tonsura) Episcopi proprii, sive
originis, sive beneficii, sive domicilii. *vid. Dian.*
p. 3. t. 4. Resol. 194. 5. Examen coram Episcopo,
de scientia necessaria ad usum cuiusque Ordinis,
nam *Trid. sess. 23. c. 4.* pro prima tonsura requiritur,
ut sciant fidei rudimenta: item legere & scribere:
& de quibus probabilis sit conjectura, quod Cle-
ricatum elegerint, non secularis iudicii fugendi
fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent. Pro
Minoribus, ut linguam latinam intelligant. Pro
Subdiaconatu & Diaconatu, cognitionem eorum
quæ ad istos Ordines spectant. Pro Sacerdote
tantam scientiam, ut populum docere possit ne-
cessaria ad salutem, & administrare sacramenta.

6. Titulus sustentationis, ut beneficii, vel patrimonii, vel paupertatis, ut in regularibus, *Trid. s. 21. c. 2. Bon.* 7. Ordo inter receptionem unius & alterius; cuius inversio, v. g. suscipere Diaconatum ante Subdiaconatum, erit mortale; Episcopatus ante Sacerdotium, erit etiam invalidus. 8. Tempus, sic minores conferuntur quavis Dominica vel festo, & quidem tali, quod ex præcepto Ecclesiæ celebratur etiam in foro, ut *Sylv. Az. Barb. & c. comm. docent.* Ac licet *Præpos. Fagund. Tann. Garvant. & c.* putent sufficere quodvis festum duplex in Ecclesia, eamque sententiam *Dian. R. 5. t. 13. R. 47.* vocet tutam in praxi: eam tamen ex decreto Urbani VIII. rejectam esse monet *C. Lugo h. 1. Resp. mor. d. 43.* Eisdem autem posse ex recepta Episcoporum consuetudine, etiam feria VI. vespere ante Sabbathum, quo omnes Ordines jure conferri possunt, notat *Dian. p. 2. t. 16. R. 28. ex Henrig. Regin. & c.* majores verò Sabbathis Quatuor temporum, & Dominicæ Passionis, ac Hebdomadæ Sanctæ. 9. Interstitia temporum. Sic majores non nisi post annum ab alterius susceptione conferri possunt, ex *Trident. sess. 23. c. 11. & 13. & 14.* in quo tamen Episcopus ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiæ, potest dispensare. Eodem tamen die, non nisi de licentia Papæ, duo Ordines majores possunt dari. Minores verò omnes, dispensante Episcopo, possunt dari eodem die; & si consuetudo sit, simul cum Subdiaconatu, *Navar. c. 25, Henrig. l. 10. c. 11. Vasq. Suar. Sa, V. Ordo Lay. l. 5. t. 9. s. 8.* 10. Locus, scilicet pro solenni collatione Ecclesiæ, pro privata, Sacellum. 11. Ætas, in qua

qua ordinariè Episcopus non potest dispensare, & sic pro prima tonsura & minoribus, requiritur salutem septennium completum, licèt *Quens. an. t. 6. f. 21.* contra *Sanch. &c.* putet sufficere inchoatum. Pro Acolyto annus 12 completus. *Fill. t. 9. c. 4. n. 28.* pro Subdiaconatu vigesimus secundus, pro Diaconatu vigesimus tertius, pro Sacerdotio vigesimus quatuor, omnes incepti, pro Episcopatu trigessimus completus. *v. Bon. d. 8. q. 1. Fill. tr. 9. ca. 4. Laym. l. 5. tr. 9. c. 6. & 7. Dian. p. 3. tr. 4. R. 192.* Si autem dubium sit, an quis ætatem requisitam habeat, v. g. pro Sacerdotio, an annum 25. ingressus sit, ordinari non potest. *Sanch. Laym. Bardi. d. 6. a. 11 p. 6. §. 2. v. supra l. 1. t. 1 c. 2. dub. 3.* Peccat autem tam ordinans, quàm ordinatus, si ordinetur, qui non habet qualitates requisitas.

Quæres Quæ sint officia ordinatorum?

Resp. I. Ostiarii est claves templi servare, aperire & claudere ejus januas; arcere eos, quibus non licet interesse sacris; campanas pulsare; quæ intra Ecclesiam sunt custodire; ei qui prædicat, aperire librum. 2. Lectoris munus est, legere in Ecclesia lectiones veteris & novi Testamenti; item docere catechumenos rudimenta fidei Christianæ. 3. Exorcistæ munus est, manus imponere supra vexatos à spiritibus immundis, ad illos adjuvandos & ejiciendos, item ad exorcizandos catechumenos. 4. Acolythi munus est præparare ampullas vini & aquæ ad sacrificium Missæ, & porrigere Subdiacono, ferre cereos ad idem sacrificium, & illi ministrare, unde & ceroferrarius dicitur. 5. Subdiaconi munus est, immediatè subordinari Diacono

ad sacrificium Missæ, calicem & patenam illi
tradere, urceolum cum aqua præbere, aquam ad
lavandas manus infundere, Epistolam ex officio
& solemniter in Missa legere. 6. Diaconi munus
est, cantare solemniter Evangelium in Missa, mini-
strare immediatè Sacerdoti in omnibus, quæ per-
tinent ad Missæ sacrificium, vestire altaria, crucem
ferre, & deniq; ex commissione Sacerdotis prædi-
care & baptizare. 7. Presbyteri munus est offerre
Sacrificium Missæ, absolvere à peccatis, baptiza-
re, benedictiones aquæ & similes facere, populum
doctrina & exemplo pascere. *v. Hscob. Exam. 8. c.*
741.

TRACTATUS VI.

De Matrimonio.

CAPUT I.

De Sponsalibus.

DUBIUM I.

Quid sint Sponsalia?

Resp. Sunt promissio voluntaria, deliberata, &
mutua, signo sensibili expressa, futuri matri-
monii, inter personas jure habiles.

Dicitur I. *promissio*: quia propositum non suffi-
cit, cum nō inducat obligationem. Unde qui dice-
ret,